Szerkesztőség és kiadó hivatal
Széchényi-uteza SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASAGI LAP.
A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési dij:
Ot-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5k.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.
Hirdetést vagy reclamot magában foglalt ujdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888. Debreczen. Kedd, Márczius 27. 62. szám.

Se ki, se be . . .

(T.) Bulgária nem viheti igy sokáig. Szokás-mondás szerint, most is csak hálni jár belé a lélek. A kormány tüzes parázson áll. Intézkedik és tesz amit tehet, de ha folytonosan ássák alatta az aknát fel fog robbani elébb-utóbb. Mert hiába, de nagy erkölcsi hátrány az, mikor törvénytelennek állitanak egy-egy kormányt pláne oly hatalom részéről mint az orosz, és a szultán maga. Azonfelül az elégedetlenséget folytonosan szitják, pénzzel, ámitással és izgatással. Hirdetik, hogy a fejedelem ellen fellázadni nem bün és a lázadóknak segitséget helyeznek kilátásba. Valóban, már eddig is ritka erényt tanusitott az a kis bolgárnemzet, melyről aligtudott Európa valamit, de a melynek hősi magatartása, a mióta a szabad nemzetek sorában szerepet játszik, — tiszteletet gerjeszt minden szabadságszerető nemzetben, csak az egy francziában nem, mely a beszámithatatlant adja mai napság.

Ámde mindennek, még a hősies kitartásnak is határa van. Az ember ember, és miden nemzet emberekből áll, melyek legtöbbje gyenge a megkisértések ördögével szemben. A paradicsomi kigyó nem veszett ki, az emberek hozzáférhető oldalainak kipuhatolása és azok felhasználása még mindig gyakorlat a politikában, különösen az oroszéban. Bulgária egy megfeneklett, zátonyra került hajóhoz hasonlit, melynek anyaga, kapcsa, összeállitása lehet még oly szilárd, de ha nem akad mentő kéz, mely a zátonyról kiszabaditsa, minden bizonynyal szét esik.

Ugy látszik, hogy ezt a szétmosást, szétmállást tüzte ki czélul a muszka politika. Sem minket megtámadni, sem Bulgáriát okkupálni nincs kurázsia, hát mesterséges szelet szít, és a zátonyra került hajó ellen folytonosan korbácsolja a hullámokat. A mi kezünket az a német politika mely sem nekünk sem az oroszoknak nem akar véteni, kötve tartja. De azért nem alszunk, azt nem kell hinni; sőt jobban résen vagyunk mint valaha, mert a helyzet éppen oly kritikus, ha nem kritikusabb. Egy akna robbanás és a háboru vészangyala megsuhogtatja szárnyait.

A bulgáriai körülmények éppenséggel nem javultak, a diplomácziában pedig vihart jelző szélcsend van, de a békére nem lehet következtetni semmiből. Németországot még mindig a császári temetés gyásza befolyásolja s Európa népei nem tudnak egyebet, minthogy a villám terhes fekete felhő borzalmas látványként és némán csüng fejük felett, minden pillanatban leszakadással fenyegetvén. Hogy a vihar megkezdődjék, nem kell ahoz csak egy villám, akar keletről, akar nyugatról.

Az orosz hivatalos nyilatkozatok humanitása és békeszeretete nagyon hasonlit a vampir zizegéshez, melylyel a vér madár kiszemelt áldozatának fülébe dong, hogy azt elaltassa és vérét szivhassa. Szerencsére az ily politikai vampir dudolásnak ma már nem ül fel senki, sőt minél általtóabban zeneg annál nagyobb gyanut kelt maga iránt. Annyit látunk, hogy az orosz háboru párt is gondolkozóba van esve, a dörgést, mely Frigyes császár körül fejlődhetik, még nem ismeri és figyelő állást foglal, de hogy ezt békeszeretetből teszi, arról nekünk ne beszéljen.

Bármennyire biztosak vagyunk is németszövetségesünk jó érzelmeiben, és bármennyire hizelegjen is az orosz diplomaczia ama mézes madzag huzogatásával hogy: „Sokkal jobban ismerjük a szoros baráti viszonyt, mely Németországot Ausztria-Magyarországhoz füzi," — sat. Annyi igaz, hogy e barátság szorosságát még sem tartja olyannak, melyet megtágitani ne lehetne, mert Németországnak sem nem udvarolna, sem nem hizelegne czéltalanul. Van is a helyzetben valami szerencse-játékszerüség amennyiben mi sem tudjuk, vajjon az uj császár állást foglalásának „numerusa", mit fog jelezni, ha ki huzatik? Marad-e a régi szám, avagy nyereség várakozik valamelyikünkre, de melyikünkre? . . .

És ez alatt egyre ássák a bolgár aknát, helyezik bele a dinamitot, készen tartják a gyujtó csóvát. Ferdinánd fejedelemnek anyja egyre utazik Bécsbe, Párisba, hogy fiának, — ki bizonynyal nem rózsákon pihen, — barátokat szerezzen. Hogy hova fog ez a dolog kilyukadni, a jó Isten tudja? A bolgárok kötelezve volnának Coburggal szemben, de ez a kötelezettség is olyan, mint a váltó: „Fizesse, a ki aláirta!" A Stambulovék hivei pedig fogynak és a kezesség mindinkább feltételesebb lesz. Coburgot kicsábitották herczegi magányából, sőt bizonyos oldalról biztatták is, hát most már helyt kellene állni, de . . . . Tempora mutantur . . . Különben, minden a jövő titka.

Külföld.

A franczia választások. Ha a vasárnapi két képviselőválasztás eredményéből kellene Franczíaország jövőjére következtetést vonni, akkor az eredmény teljesen lesujtó lenne. Anarchia és háboru — azt az eszmét képviseli az a két jelölt, ki körül vasárnap a választók többsége csoportosult. Marseillében (Boucher du Rhone megye) Pyat Felix, a hirhedt, de már elaggott kommunista kapta meg az abszolut többséget. Közvetlenül utána következett a monarchista jelölt, Hervé, ki programmjában a királyság visszaállitását a legerélyesebben hirdette s a ki az összes beadott szavazatok egy negyedrészénél többet egyesitett magára. Ez is mindenesetre figyelemre méltó jelenség. Csak harmadik helyen következett a köztársasági jelölt s csupán egy nyolczadát kapta az összes szavazatoknak. Marseilleben is jutottak szavazatok Boulanger tábornokra. De mivel a szavazó lapokat valami formahiba miatt a rendőrség lefoglalta, a Boulanger-szavazatok száma itt még ezerre sem ment. Annál nagyobb mérveket öltött a „Boulanger-hajsza Laonban, vagyis Aisnemegyében, hol senki sem kapta meg az absolut többséget, Boulangerre negyvenötezernél több szavazat esett s közte és a radikális jelölt közt lesz a szükebb választás. A franczia nép tehát, mint a vasárnapi események mutatják, még mindig nem gyógyult ki a Boulanger-betegségből.

Perczel Béla
1819—1888.

A magyar jogászvilágnak, a magyar birói karnak nagy és sulyos vesztesége van. Perczel Béla az ország első birója meghalt. E veszteség annnál sulyosabb, mert e férfiu hosszu évtizedeken át a magyar közpálya legkiválóbb munkásai sorában foglalt helyet. Tevékeny részt vett a közélet munkásságában, mint törvényhozó, mint miniszter. Az alkotmány visszaállitásának idején hü bajnoka volt a mai eszméknek, melyek a kiegyezésben diadalra jutottak. Majd részt vett e diadal nyomán megindult nemzeti munka fáradalmaiban, küzdelmeiben s joggal osztozott a munka érdemeiben is. De legnagyobb érdemeit az igazságügyminszteri széken s kivált az ország legfőbb bíróságának csendes és munkás körében szerezte meg, hol a fenhéjázástól ment igazi birói tekintélynek megtestesült mintaképe, a jogászi öntudat lármát és feltünést kerülő valódi méltóságának egyik legkiválóbb képviselője volt.

Ravatala felett az egész nemzet bánatot érez; s történelmi nevezetességü családja gyászában az összes magyar társadalom részt vesz.

* * *

A Perczel Béla életrajzát következőkben adjuk.

Közéletünk elhunyt jelese, Perczel Béla, eseményekben gazdag életpályát futott be. A hivatalos állások egész sorát töltötte be; különösen a közigazgatás és igazságszolgáltatás terén müködött, de kedvencz tevékenységi köre mindig az utóbbi volt s igazi hivatása is ehhez vonzotta. Hatvankilencz éves volt elhunyt jelesünk s e nagy idő alkalmat szolgáltatott neki, hogy ezereket vigyen ifju korában megyéje politikai küzdelmeiben, ké-

---

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

A kis leány baja.

Novellett.

Bella szép volt, gazdag és 15 éves.

Géza pedig csinos barna fiu, doctor medicinae, klinikai gyakornok és 24 éves. Épen egymásnak valók.

Ez az expozició.

Bella szerelmes volt Gézába, de nagyon, Géza pedig - - - igen csinosnak találta a Belláék szobaleányát, Nellit.

Ime a bonyodalom és összeütközés

S a megoldás!! — Türelem, türelem; végén csattan az ostor.

*

Bella egyszer, a mint a zeneóráról jött haza, reszketve és halványan tántorgott be a szobába. Mamája ijedve kérdé.

— Az istenért, Bella, mi bajod!?

— Beteg vagyok, mama.

— Beteg! de hát mid fáj?

— Itt . . . itt táj, nagyon fáj! — suttogá a kis leányka s kezét szivére szoritotta. A mama odaillesztette kezét s érezte, szivecskéje mily hevesen lüktet. Nagyon meg ijedt. Itt nagy baj van, gondolá. S még jobban megijedt akkor, a mint kis lánya egyszerre csak sáppadtan, merev égő szemeit rámeresztve karjaiba dőlt,

— Bella, az istenért!! Nelli, Nelli!

A csinos szobaczicza ijedve futott be.

— Orvost . . . orvost, a legelsőt, a kit találsz!

— Itt a második emeleten lakik egy fiatal doktor ur, épen itthon van.

— Fuss és hivd rögtön!

— Nem, mama, nem! suttogá fájdalmasan a kis leány.

— De miért nem, édesem, hiszen nagyon roszul vagy.

— De az nem tud engem meggyógyitani.

— Ej dehogy nem, hiszen az is csak olyan orvos, mint más.

— De ne a Nelli menjen érte! inkább más . . .

— Ne a Nelli!? . . .

— Nem, ne a Nelli; akárki más, csak ő ne; mert én Nellit ki nem állhatom . . . s fájdalmasan feljajdulva szorongatta szive tájékát kis kezecskéivel.

Mamája csak nézett rá és nem szólt; de majd kicsordult szeméből a köny. Gyorsan intett Nellinek, hogy menjen.

— Édes mama, fektess le . . . Nagyon beteg vagyok, szólt a lányka halkan és nagyott sohajtott.

Pár perez mulva halk kopogás hallatszott. Géza volt. A mama elébe sietett és remegő hangon suttogá: kérem, jöjjön, segitsen rajta, nagyon beteg.

Géza, mint a féle ujdonsült orvos. arczán félremagyarázhatatlan jeléül annak a szorongásnak, melylyel a fiatal orvosok első betegeiknél megjelenni szoktak — lépett a betegágy elé. Ágyában rendezetlenül gomolyogtak a gondolatok; magasztos hivatása, melyet most kezd betölteni, a felelőség érzete, az öröm és büszkeség, hogy betege van s a balsejtelem, hogy hátha bakot lő, teljesen megzavarták lelki nyugalmát. A halvány leányka, a mint tekintetük találkozott, melyen elpirult; ajakáról ismét egy fájdalmas „jaj" szó lebbent el s kezét görcsösen szoritotta szivére.

Az orvos ur pedig olyan formát érzett, mintha szive erős villanyütést kapott volna; megrezzent s kissé remegő kézzel nyult a beteg finom, fehér kezecskéje után.

De alig hogy érintette, a beteg elkapta kezét s eldugta a csipkeszegélyü selyempaplan alá. Mamája hiában szólongatta: Bella Bella, édes kicsikém, ne, ne légy hát olyan rosz, add oda a kezed az orvos urnak; másként nem tudhatja meg, mi bajod s nem gyógyithat meg. Végre kihuzta kezét nagy lassan az akaratos kis beteg a takaró alól s félénken odanyujtva azt a doktor urnak, rá emelte szép nagy, kék szemeit, melyekben olyan szokatlan bánatos fény lobogott. — A doktor ur erre még jobban megzavarodott s alig tudta mit csináljon. Végre összeszedte magát, megszámlálta az érverést, megfigyelte a szív lüktetését és komoly képpel visszalépett.

A mint az alkovenből kiléptek, a mama szorongva kérdé mi baj? Géza most már hivatásának teljes tudatában fontoskodva ilyen formán állapitotta meg a diagnózist: minden kétségen felül szivdobogás, nagymérvü szivdobogás, kis foku láz és bágyadtság; hogy mi fog belőle kifejlödni, az most még nem mondható és igy egyelőre várakozó álláspontot kell elfoglalnunk.

— De hátha . . . vetette ellen a bizalmatlankodó mama aggódva; de mielőtt szavait befejezhette volna fuldokló sirás ütötte meg füleiket. Rémülve futottak a beteghez, ki kezeibe rejtve arczát keservesen zokogott.

A mama megrémült: ez valami szörnyü betegség lesz! Géza elámult: semmi körelőzmény, ugyszólván semmi láz, egyszerre heves szivdobogás, aztán keserves zokogás, ezt nem érti; ilyen a klinikai praxisban nem fordul elő. Végre is megegyeztek a mamával abban, consiliumot kell össze hivni s azonnal intézkedtek, hogy az egyetem két hires tanára megjelenjen.

Addig a mama és Géza minden mozdulatát, szavát lesték a betegnek, ki csendesen sirdogált tovább és néha néha nagyokat sohajtott. Végre elhaló hangon megszólalt.

— Mama.

— Mi kell, édes egyetlenem, mi kell?

— Kérlek, azt a csuf Nellit kergesd el a háztól; ugy-e megteszed?

A mama megütközve hallgatott; a fiatal doktor ur pedig, mintha valami gonosz csinyen érték volna, összerezzent.

— Megteszed mama?

— Meg, édesem, meg; csak maradj csendesen, nyugodtan . . . s könnyezve sugta a Géza fülébe. Szegény, szegény kis leányom!

Hanem mikorára az egyetem két hires tanára megérkezett, szivdobogás — bus zokogás szerencsére megszünt. A szép kis beteg engedte, hogy az öreg urak hallgatózzanak pihegő kebelén, hogy megkopogtassák. Az egyetem két hires tanára, miután alaposan megvizsgálták volna, a kis beteget, komoly képpel egymásra nézett, azután a betegre és végül a fiatal orvosra, ki szemlesütve meglehetős zavarban állt mellettük s pápaszemeiken át tudományosan pislogtak.

A mama aggódva leste a szemek e hallgatólagos tanácskozásának eredményét, mit is az egyik hires tanár, kedélyes, kerek arczu. öreg ur, collegája igenlő és helyeslő közbeszólásaival igy adott a megkönnyebbült anyai szivnek tudtára:

— Kedves kis betegünk . , . igen . . . tul van minden veszélyen . . . helyes . . . . azaz veszély tulajdonképen nem is volt . . . igen . vagyis a kezelő ur diagnozisa helyes . . . igen . . . s egészen helyesen járt el . . . igen . . . most már semmi baj . . . helyes . . . csak nyugalom , . . igen . . . épen nincs mit tartani, helyes . . . A kezelő orvos ur naponként meglátogatja kis betegünket . . . . igen . . . s egy hét mulva hire hamva sem lesz a bajnak . . . helyes . . ,

A mama megörült, Géza irult-pirult és az egyetem két hires tanárával együtt bókolt és távozott; a kis beteg pedig sohajtozott és sirdogált.

Géza naponként meglátogatta betegét, kinek pár nap mulva már semmi baja sem volt s csak akkor egyszer tért vissza szivdobogása, mikor Nelli bement hozzá, hogy a felkelésnél segitse öltözködni.

— Hozzám ne nyuljon, eltakarodjon innen, elmenjen a szemem elől! . . . maga . . maga . , . és szemei ujra könnyekkel teltek

sőbb a hadseregnél, majd az 1848-iki szabadságharczban — később a helytartótanácsnál, azután a magyar képviselőházban az igazságügyminiszteriumban s végül a királyi Curiánál.

A bonyhádi Perczel család a magyar történelemben ismeretes szerepet játszott. A most elhunyt Perczel Bélának testvére, Perczel Mór volt szabadságunak egyik legvitézebb tábornoka. S a mint Perczel Mór neve összeforrott szabadságharczunk emlékeivel, épp ugy hozzá füződik a most elhunyt Perczel Bélának neve igazságszolgáltaltásunk számos, üdvös reformájához.

Valamint Móricz, ugy Béla is gondos nevelésben részesült, hiszen nem kissebb ember, mint a nemzet nagy költője Vörösmarty Mihály volt az ifjak nevelője, ki lángoló hazaszeretetét, nemes nagy lelkét átplántálni igyekezett az ifjakba, hogy mily ritka eredménynyel sikerült ez neki, példa rá Perczel Mór tábornok és a ma elhunyt Perczel Béla élete és müködése. Tanulmányai befejezte után, 1839-ben: Perczel Béla szülőmegyéje Tolnamegye szolgálatába lépett, mint joggyakornok. A következő évben, 1840-ben lépett be Perczel Béla vármegyéje tisztikarába. Előbb tiszteletbeli, majd rendes aljegyzővé lőn, később szolgabirói hivatalt vállalt s 1848-ban Tolnamegye alispánjául választották. Hatalma, befolyása növekedvén, Perczel Béla oly szolgálatokat tett megyéjének, melyeket el nem muló emlékül őriznek meg Tolna vármegye évkönyvei.

A szabadságharcz hullámai lecsendesülvén: Perczel Béla visszavonult a nyilvános szerepléstől s idejét falun, gazdasággal töltötte el. Népszerüsége ekkor már oly nagy volt, hogy sok peres fél, mellőzvén a nyilvános perinditást, őt kérte meg a peres ügyek elintézésére. S e közbenjárások alkalmával oly meggyőző igazsággal, pártatlansággal járt le a hozzáfordulók dolgaiban, hogy — a mi majd csaknem hihetetlen — tanácsaival rendesen mind a két fél meg volt elégedve.

Perczel Bélát 1860-ban tanácsossá nevezték ki a helytartó tanácshoz, a hol a közjogi és közigazgatási ügyeket vezette. E hivatalát azonban alig egy évig viselte, 1861-ben már ismét visszavonult a közélettől.

1865-ben Perczelt már az akkori országgyülés tagjai közt találjuk, hova a bonyhádi kerület küldte fel. Egy év mulva 1866-ban birává neveztetett ki a királyi táblához; de régi kerülete a következő évben ismét megválasztotta képviselőjéül s a következő cyclusok alatt, 1869-ben s 1872-ben, szintén hü maradt hozzá.

A birságok rendezésekor Perczel lemondott birói állásáról s minden erejét kizárólag az országgyülésnek szentelte. Még 1872-ben a képviselőház első alelnökévé választották s a Bittó-cabinet megalakulásakor, a képviselők szeretete s bizalma folytán, a ház elnökévé lőn. Sajátságos és szomoru véletlen, hogy oly rövid idő alatt a képviselőház három időközi elnöke költözött el az élők sorából: Ghyczy Kálmán, Somssich Pál s most a harmadik —: Perczel Béla.

Perczel, ki a Deák körnek is elnöke volt, 1875-ben az igazságügyi tárczát vállalta el. Igazságszolgáltatásunknak számos nagyjelentőségü reformja arra az időre esik, a mikor Perczel Béla állott a miniszterium élén. Hogy csak egyet emlitsünk: a magyar büntető codex megalkotása is ebben az időben történt.

Számos nagy feladat megoldása várt rá, midőn az igazságügyi tárczát átvette. S ő e nagy feladatokhoz méltó erélylyel és szakértelemmel járt el állása kötelességeiben.

A gyakorlati igazságszolgáltatás terére lépett Perczel, midőn a magyar kir. Curiának alelnökévé nevezte ki ő felsége. S kiváló judiciumának és jogi ismereteinek éppen olyan fényes tanubizonyságát adta ez állásában, mint szervező képességének. S midőn a magyar király által a Curia elnökévé neveztetett ki: még nagyobb tere nyilt kiváló tehetségeinek érvényesitésére.

A király ő felsége több izben számos kitüntetéssel ismerte el kiváló érdemeit. Igy az első osztályu vaskoronarend lovagjává, továbbá valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki és, mint a Curia elnökét, a főrendi házba is meghivta.

* * *

Perczel Béla kuriai elnök halála nem jött váratlanul. A mult év januárjában szélhüdés érte, melyhez később szivbaj, gyomorbaj és tüdőgyuladás is járult. Ez a sok betegség végkép aláásta egészségét. Életereje egyrefogyott, mig végre vasárnapeste féltizenegy órakor csöndes sohajtással kilehelte lelkét. Halálánál ott voltak neje Boronkay Elvira, fiai Perczel Dezső orsz. képviselő, Perczel Dénes főhadnagy a mezőhegyesi állami méntelepen és Perczel Ferencz az első hazai takarékpéztár pénztárnoka és leánya özv. Hegedüs Imréné sz. Perczel Gizella. Negyedik fia Perczel Béla New-Yorkban lakik s a haláleséstről azonnal kábelsürgönyt küldtek neki. A temetés holnap délután megy végbe Budapesten.

A főiskolai tápintézet uj épületének epitéséről.

A főiskolai tápintézet (convictus) uj épülete, ha jól vagyok értesülve, az eddigi terv szerint a főiskolai épület 2 emeletes északi része közelébe fog épittetni.

E terv irányában, tüzbiztonsági szempontból ohajtom észrevételeimet elmondani.

Körülbelől 45 év óta folytonosan e város lakosa lévén, ez idő alatt sok nagy és veszélyes tüzesetekre vagyok kénytelen viszszaemlékezni; de csak a mult évi Toroczkói, N. Károlyi, Eperjesi tüzveszélyek is méltán a legnagyobb ovatosságra inthetnek bennünket, mert nagy szélviharban, hazánk bármely városát ezután is érheti hasonló szerencsétlenség. Ohajtandó tehát, hogy a főiskola négyszögü, most már igen nagy épülete, tüzveszély ellen minden áron, vagy bármely áldozat árán, és minden tőlünk kitelhető vigyázattal és ovatossággal biztositassék.

A főiskola 4 szárnyu épületének az a nagy szerencsétlensége, hogy három oldalról sürün beépitett keskeny utczák veszik körül.

A főiskola hátulsó, — különben is csak középnagyságu udvarának tehát a volna rendeltetése, hogy az azon részen netalán keletkezhető tüzeset, ezen üres térről, tüzoltó géppel gyorsan és minél könnyebben elfojtathassék. Ugyde, ha ide ujabb épület jön, az, a védelmet ezen oldalról lehetetlenné teszi; ezért szükséges az, hogy a hátulsó udvar mind végig egészen üres tér maradjon; sőt a most rajta lévő földszintes ódon épület is, mely konyha helyiségeknek van szánva, mihelyt avulni kezd, végkép elbontassék.

Ha tehát a tápintézet számára mégis uj épület látszanék czélszerünek, az emlitett 3 utczában, ez idő szerint jutányosan vásárolhat a gazdasági tanács egy vagy két telket a főiskola közvetlen közelében is, hol akár czélszerü átalakitásokat akár uj épitkezéseket tehet s a tanulóknak oda átjárni nem fog sok alkalmatlanságba kerülni.

Sőt a főiskola most mély pinczehelyiségei is elég tágasok arra, ha kellő magasságra feltöltetnek, hogy ott elegendő számu étkező helyiségeket lehessen berendezni és az ebédnél s vacsoránál, a petróleum világitás használata, sokkal kevesebb alkalmatlansággal jár, mint a milyen baj származnék abból, ha a hátulsó udvaron, uj épület emelése által a tüzveszélyesség lehetősége szaporittatnék.

Van végül egy ok, melynek felemlitése, ugy hiszem, egy magában is elegendő lehet arra, hogy a hátulsó udvar mindvégig üres térnek hagyassék.

A főiskola könyvtára a nagy épület déli homlokzatában van elhelyezve; — ez magának a főiskolának és az erte érdeklődő protestánsoknak oly roppant értékü és megbecsülhetetlen kincse, nagyszámu, most már ritka nyomtatványainál és kéziratainál fogva, hogy ez maga megérdemli azon kiváló gondoskodást, hogy a főiskola épülete minél teljesebb mértékben tüzmentessé tétessék, s közelében többé semmi ujabb épitkezés ne történjék.

Mikor az uj épület 3 ujabb szárnya terveztetett, az volt az eredeti és tökéletesen jó terv, hogy az épület mind a négy szárnya 6—10 öles üres tér által választassék el egymástól, mert ez nagy mértékben eszközölte volna a tüzmentességet; a terv elesett, mit eléggé sajnálni nem lehet; mivel az idegen tervező helyi körülményeinket és szükségeinket nem ismerte, s csak a költség kimélést vette figyelembe; mi azonban még sem lett elérve.

Miután tehát a három ujabb szárny a homloképülethez lett ragasztva, ha már egyebet nem tehetünk, tegyünk meg legalább annyit, mi még hatalmunkban áll, hogy a hátulsó udvart hagyjuk meg mind végig üres térnek; — s e téren legfeljebb annyi épitkezés volna megengedhető, hogy az uj épülettől minél távolabb, az udvar északi fala mellé, egy szin épitessék bólthajtásra, (vas sineken) vas kapuval; s a fedélzetet vas székekre (vas rudakból összeállitott fedél szerkezet) rézből vagy czinkből készitve, hogy azon kis épületben semmi éghető ne legyen; a melyben, egy egyszerü, de erős müködésü tüzoltó gép lenne elhelyezve, mely a viz sugarait nagy távolságra és magasságra legyen képes lövelleni; hogy oly módon azon gép, az ezen környékben bár mikor támadható tüzveszély elfojtására, vagy a főiskolai épület védelmére, minden pillanatban késedelem nélkül használható legyen.

Debreczen 1888. Márczius 22-én.

Félegyházi Bénjámin m. k.
nyugal. gymn. tanár.

Napi hirek.

— **Ünnepi szónoklatok az evang. egyházban.** Nagy Pénteken d. e. 10 órakor a szent beszédet Geduly Lajos segédlelkész tartja, passiót olvas és urvacsorát szolgáltat Materny Lajos első lelkész. Husvét első napján d. e. 10 órakor szt. beszédet tart Materny Lajos, urvacsorát szolgáltat Geduly Lajos. Husvét 2-ik napján szt. beszédet tart Materny Lajos. Ugy nagy pénteken, mint husvét első napján az ev. dalárda énekel.

— **A debreczeni ref. egyház** pénztári hivatalában márt ius hó 28-dik napján d. u. 3 órakor gazdasági ülést tart. Tárgy: folyó ügyek.

— **Kérelem a nagyérdemü közönséghez.** Az árvizek rohamos fellépése messzeterjedő vidékek lakosságát döntötte nyomorba. Békés, Csongrád, Szatmár, Zemplén megyéből és az ország több pontjáról naponta érkeznek a vészhirek, melyek az elemi csapás nagyságát és a lakosság kétségbeejtő helyzetét hirdetik, sőt a pozsonymegyei Felső Csallóközben az elemi csapások legborzasztóbb neme az éhinség uralkodik. — A vörös-kereszt egylet igazgatósága a Pozsony megyei választmánynak és a szatmári fiókegyletnek küldött ugyan rögtöni és első segélynyujtásul 300—300 forintot, mindez azonban a baj nagyságával szemben nem elégséges, s azért alulirt igazgatóság a társadalom könyörületéhez fordul s arra kéri a nagy érdemü közönséget, hogy pénzbeli adományait, vagy ruhanemüeket mielőbb hozzá (Budapest II. lánczhid utcza 1.) küldeni sziveskedjék, annak kijelentésével, mely károsultak javára fordittassék a nyujtott összeg. — Fiókegyleti választmányaink szintén a legkészségesebben közvetitendik hozzánk a könyöradományokat. Minden legkisebb összeg is a Budapesti Közlönyben hivatalosan nyugtáztatik. Budapesten, 1888. évi márczius hó 25-én. Az elnökség: Gróf Károlyi Gyula; gróf Zichy Nándorné.

— **A zsidó husvét** — héber néven peszach — tegnap este kezdődött s nyolcz napig tart. A nyolcz napból a négy közbeeső nap csak félünnep, melyen meg van engedve mindennemü munkát végezni. Ezen ünnep alatt a Mózes vallását követők az Egyptomból való szabadulás emlékére kovásztalan kenyérrel (maczesz) élnek.

— **A debreczeni felolvasó kör** választmánya f. hó 30-ikán d. u. 5 órakor ülést tart a főiskola kis tanácstermében. Tárgyak: a rendező bizottság inditványa. A közgyülés idejének s tárgyainak megállapitása. Évi jelentés.

— **A városi dalárda hangverseny-körutja.** A debreczeni dalárda f. hó 22-dikén tartott választmányi ülésében határozatilag kimondotta hogy az idén Szegeden tartandó országos dalárversenyen nem fog részt venni. Ennek indokolása később emlékiratban fog közététetni E helyett, egy a Kárpátok aljában fekvő fürdőkben rendezendő hangverseny-körut eszméje lett megpenditve, melyre nézve a tervezet és elémunkálatok megtétele végett egy 8 tagu bizottság lett kiküldve. A bizottság tegnap estve tartott ülésén meg is állapitott egy tervezetet a körutazás idejéről és irányáról. E szerint a dalegylet jul. 13-án indul meg Poprádra, a hol 15-én hangversenyt rendezend. 16-án F.-Füreden hang-

---

meg. A mama utóvégre is kénytelen volt nagy dérrel-durral elbocsátani Nellit a szolgálatból, ámbár ő maga sem tudta, hogy miért.

*

Mondjam-é, hogy a Géza és Bella ismeretsége nem szakadt félbe a Bella felgyógyulásával. Géza volt olyan okos, hogy kitalálta, hol a dolog bibéje s ez hiuságának annyira hiz-lgett, hogy el kezdett Bellának formaliter udvarolni s még annak iránta tanusitott feltünő hidegségét és ellenszenvét is a maga javára magyarázta. — Fiatal is, szép is, gazdag is — gondolá — épen neki való, hát miért ne!? Az a tudat, hogy Bella őt szereti, s az a hit, hogy a sors őket egymásnak szánta, — oly erős gyökeret vert lelkében, hogy egyszer csak azon vette magát észre: nini, hiszen ő fülig szerelmes.

Sok idő mult el. A kis lányból nagy lány, a kis doktorból első assistens lett, ki rettenthetlenül folytatta az ostromot, mely — ugy látszott, lassan-lassan a Bella védelmi erejét is megtöri.

Végre a kis doktor nyilatkozott s négy szemközt megkérdte Bellától, akar e az ő kis felesége lenni. Bella könnyen elpirult, mosolyogva emelte rá hamiskodó szép kék szemeit és tagadólag intett.

— Nem Géza, az nem lehet, maga nekem sokszor okozna szivdobogást.

— Én!? . . .

— Vagy nem is tudja talán, hogy az akkori szivdobogásomnak is maga volt az oka?

— Én . . .!?

Igen igen, maga. Az igaz, hogy akkor még olyan ostoba bohókás kis lány voltam, aki csak ábrándozni tud. Hanem a szivdobogás, a veszedelmes betegség, ujjra előjöhet . . . mert az nekem ugy . . . de ugy fájt! . . .

— De hát mi, mi fájt annyira, mondja meg?

— Hát az, hogy . . . elmondjam? ne mondjam? . . . elmondjam! . . . épen a zene óráról jöttem haza fele . . . . feljövök a lépcsőn és az első emeleten . . . nem . . . nem mondom . . .

— De édes Bella, az égre kérem!

— . . . Az első emeletre érve suttogást hallok felettem a lépcsőpihenőn . . . felnézek . . . hát a Nelli van ott, igen, Nelli a szobalányunk és beszélget valakivel s az a valaki . . . igen az a valaki megölelte és . . . megcsókolta . . . és az a valaki tudja . . . ki volt?

Az assistens ur elpirul s érthetetlen szavakat motyogott zavarában.

— De drága Bella! . . . az égre kérem . . . . esküszöm . . . . higye meg . . . soha többé! . . .

— És az nekem akkor ugy a szivembe nyilallott, de ugy, hogy az még most . . . .

— Még most is! . . .

— Nevethetném rajta, hogy lehettem akkor olyan ostoba! . . .

E szavaknál a szép lány vidáman felkaczagott s ott hagyta a faképnél az ámitó assistens urat.

Dr. Tüdős János.

Hegymászás a bőjtelőben.

— A téli tourista világból. —

Azt hiszem már előre is fázol megkinzandó szeretett olvasóm, ha a fenti czimet olvastad s eszedbe jutnak a kiadások, melyeket az a rakonczátlan februárius a városi pénztár nagy örömére hideg lehelletével s hópehely könyeivel zsebeidnek okozott; s miután a puszta czim által eleget véltél tenni tárczaolvasó hajlamodnak, nagy gyorsan a napi hirek böngészésében igyekszel feledni a boszuságot, melyet valamely becsületes rémregény hiányában az ostoba tárcza végig olvasásával szerezhettél volna magadnak.

Mert hisz hogyan is lehet oly bomlott hidegben — minőben a mult hónap részeltetett, hegymászásról mesélni? Olyasmi legfeljebb csak egy spleenes angol, vagy egy kesely szemü német szőke koponyájában teremhet meg, — becsületes magyar fő még csak gondolatára sem vetemedik efajta eszmének! De van ám egy elhallgatott individium: az echt gemüthlich „Weaner-kind“ az az örökké mozgó bécsi vér, melynél nem határoz idő, jég s: Csak a heccet hajhászsza keresi s ha megtalálta, mulat rajta á la grófnő Melanie.

E bécsi mozgékonyságnak köszönhetem én is, hogy oly élvezetes kirándulásnak voltam részese, melyet édes hazám kényelmes fiai eszmének is vadnak tartanának, a kivitelt pedig meg nem reszkiroznák egy anyátlan sánta csikóért.

Ugyanis az osztr. tourista-clubb ujhelyi osztálya, melynek „stokk ungar“ létemre, magam is egyik ujdonsült tagja vagyok, télapónak ez idei makacssága s vastag hóköpenyének vakitó fényétől csábittatva, hetek óta várta a szép verőfényt, hogy a kellemes uti társ segedelmével egy magasabb hegycsucsról látni sóvár tagjainak terjedelmesebben bemutathassa a jégszakálas öreg ur pompás öltözékét.

Végre mult hó 26-án eljött az óhajtott nap s 8-ad magammal felültünk egy kora reggeli vonatra, mely bennünket a hires Semmeringen át utunk czéltetőpontja lábaihoz az 1523 m.-es „Sonnwendstein“ töveihez röpitett.

Már e két órai utazás annyi gyönyört nyujtott, hogy maga szászszorosan felért a koránkelés kellemetlenségeivel. A téli nap kelő sugarai rózsás fátyolba burkolák a völgyet és a hegyek hóval födött tetőit, és minél magasabbra hágott vonatunk a serpentin ut viaductjain s mennél több szikla öblös gyomránák mondott a dieu-t prüszkölő gőzparipánk, annál fennségesebb lett kilátásunk a Schneeberg, Wechsel, a Rax és Stájer alpok hatalmas lánczolatára, s annál jobban el büvölt a pompás téli panoráma, melyet 8° hideg mellett erősen dolgozó vonatunk nyitott ablakainál csodáltunk.

Azonban mit időzöm oly soká a Wartensteini sziklavár s a völgy hóboritotta fehér ölén füstölgő vashámorok és fonógyárak változatos képénél, — hisz vonatunk már füttyentett s nekünk szednünk kell öles botjainkat s öblös flaskóinkat, hogy gyorsan kiszállhassunk Semmeringen, mert az állomás a kiinduló pont megmászandó csucsunkhoz, . .

Mindjárt az első lépéseknél szép kis izelitőt kaptunk a következendő élvezetekből, mert mig a stájer határon épült „János főherczeg“ fogadót az állomás fölött emelkedő kis fennsikon elértük, már jó térdig kellett a havat gázolnunk. Ily kilátások mellett rögtön megoszlának a nézetek, — t. i. a társaság jobbik fele, — a jóravalók — elengedhetlennek tartánk a nagy ut előtt gyomrunk és torkunknak kivánalmainak eleget tenni, mig a gyengébbek ez időveszteségünket felakarván használni, előre indultak . . . .

Azonban a ménesivel dédelgetett „pábrigá-würtl és gullasch“ theoria jobbnak bizonyult társaink száraztorku számitásainál s egy jó negyed óra mulva fölkészülve vigkedvben indultunk el utegyenész barátaink nyomain. Azonban az ő Pionnierem-Dienstjük daczára is fárasztóvá kezdett válni az ut, mert lábainkat a szószoros értelmében ki kellett huzgálnunk a lépteink terhe alatt vágódott hóüregből. Lassan haladtunk előre, de mégis biztosan; végre ¾ órai ut után beértük előre szökelt társainkat, kiknek nagy hátrányuk volt, hogy — a belső vigasz hiányát nem is tekintve — uttörőként kellett szerepelni a mély havon. Most aztán egyesülve s egymást élczekkel nógatva törtettünk feljebb feljebb.

E pontnál kis pihenőt tartok, mivel ugy négyszem közt beakarom vallani, hogy én a kort minden időben s körülmények közt igen nagy tiszteletben tartom, s eme tisztes érzelmeimet külsőleg is igyekszem a hol lehet kifejezni. Igy cselekvék tehát most is; amennyiben egyrészt mint ujjoncz, másrészt practicus eszmétől vezéreltetve nálam jó 10-es és 20-assal idősebb társaimat a világért sem engedtem volna hátam mögött maradni s a legudvariasabb bókok között toltam őket előre; a mely müvelet annyiban vált hasznomra hogy az én utamat 7 pár bakastiblit tulszárnyaló nehéz „bergsteiger“ annyira kitaposta miszerént jó magam száraz lábbal lépdelheték „nyomaikba“ s ez nem megvetendő előny volt a fogas hidegben.

Sesztina Jenő.

(Vége köv.)

versenyezne. 17-dikén kirándulás lenne a vidékre, különösen pedig a csorbai tóhoz 18-án második hangverseny T.-Füreden. 19-én Poprádon át kirándulás a dobsinai jégbarlanghoz. 20-án indulás Koritniczára. 21. és 22-én hangverseny ugyanott. 23-án utazás Szliácsra. 24-én hangverseny Szliácson. 25-én haza utazás. E tervezet keresztül vitele végett a bizottság érintkezésbe fog bocsátkozni az említett fürdők tulajdonosaival és igazgatóságaival. Ez eszmét mi is egészségesnek találjuk; szivünkből óhajtjuk, hogy kivitele minél teljesebben sikerüljön. Derék daláraink hoz bizonyára a közönség köréből is számosan fognak csatlakozni.

— **Népesedés.** Debreczen sz. kir. város területén márcz. 18-tól 24-ig terjedő héten született ev. ref. (364—369 anyakönyvi tétel) élve 20 fiu, 12 leány, halva 1 fiu, együtt 21 fiu, 12 leány = 33, R. kath. élve (76—78 anyakönyvi tétel) 1 fiu, 1 leány = 2. Ag. hitv. ev. (6. anyakönyvi tétel) halva 1 fiu. Izr. élve 1 fiu, 2 leány = 3. Született összesen 24 fiu, 15 leány = 39 gyermek. A halálozásokról szóló kimutatást holnap közölhetjük.

— **Miskolczi kiállitás.** A Miskolczon 1888. évi szeptember hó első felében rendezendő, borvásárral egyekötött bor, szőllő, borászati és szőlőszeti eszközök kiállitásának szabályzati a következő főpontokat tartalmazza: kiállitható: a) tiszáninneni (III.) borkerületben (ide tartoznak az egri, visontai, miskolczi, tornai, abauji, gömöri, tokaj hegyaljai, felső zempléni, ung-ugoesai és beregi borvidékek) tormett, bármely évi fehér, vörös, asztali- és csemege borok és szőlö; b) cognac, bortörkölyből készült szeszes italok; c) az osztrák-magyar monárchiában előállitott borászati és szőlőszeti eszközök és szerszámok. A bejelentések határideje: 1888. évi május hó 1-je. A tárgyak beküldésére határidö: 1888 augusztus 25. A biráló bizottság tagjait szakértők sorából a miskolczi kereskedelmi s iparkamara közös ülése nevezi ki. A kiállitó tartozik minden borfajból, melyet birálat alá bocsátani kiván 2—2 üveget „a jury számára“ felirattal, a kiállitás tárgyakkal egyidejüleg beküldeni. A kiállitott borok mintaszerinti eladása a kiállitási területén meg van engedve. A rendező bizottság a kiállitásra szánt tárgyak szállitására az érdekelt vasutaknál kedvezményeket fog eszközölni. A nem helybeli tárgyaknak a vasuti raktárból a kiállitási területre való szállitásáról a rendező bizottság métermázsánkint 12 krért gondoskodni fog. A kiállitási tárgyak tüzkár elleni biztositásáról a nendező bizottság, a kiállitó költségére, készséggel gondoskodni fog. Minden, a kiállitásra vonatkozó felvilágositást, részletezést igénylő kérdés a borvásárral egybekötött kiállitást rendező bizottsághoz intézendő.

— **Az árvíz.** Békés helyzete most már, feltéve, hogy a nagy csatorna szakadásai esetleges ujabb áradás előtt elzáratnak, biztosi. tottnak tekinthető. A veszély Csabára nézve is elmult. Az odarendelt katonaság egyrésze visszatért Szegedre. Szegednél a Tisza rohamosan árad. A Szárazér nevü vizfolyás és a belvizek Szeged, Makó és Hódmezővásárhely között több ezer hold földet elöntött. A felső Tisza még folyton árad. Tokaj négy nap óta a legnagyobb veszélylyel küzd. Jelenleg hat utcza áll viz alatt s az elöntött épületek egyrésze roskadozik. A Szabolcsmegyei árvizekről az „Egyetértés“, nek következőket irják; Alig lehetséges teljes képet nyujtani azokról az állapotokról, a melyek Szabolcsvármegye egy nagy részét a viz-ár veszedelem bajaival fenyegetik. Amióta az olvadás megindult, a vármegye központi hivatalait és kint a járásokban a szolgabiróságok személyzeteit az árviz veszedelem ellen való küzdés veszik teljesen igénybe. A baj a Nyirviz csatornákban kezdődött, melyeknek felduzzadt vizei Kemecse, Devecser, Székely, Gégény, Kótaj községeket és határaikat fenyegették pusztulással. A csatornák fenékig voltak fagyva jéggel s szinültig megtöltve keményre összeállott hóval. A gyorsan megindult olvadás, nem férve meg a csatornákban, a völgyek egész szélességében rohant tova, több helyen keresztül törve a gátakat s a szántóföldeket elboritva vizzel. E hó 22-én a nyirviz csatornákon a pillanatnyi veszély megszünt, de ekkor meg a Tisza vonalon levő községek kerültek veszedelembe 23-án Kis- és Nagy-Varsány és K.-apáthi községek kerültek viz alá s lakosságuk a dombokra menekkült. A 24-diki szombati jelentések, a helyzet folytonos roszabbulását konstatálják. T. Lök és Eszlár teljesen körül vannak véve vizzel s elzárva a közlekedéstől Nagyfaluban a viz egészen a korcsmáig hatolt föl. Berczeltől Dombrádig keskeny nyul-gát tartja fenn a Tisza árját, mely végső pusztulással fenyeget. A viz oly magas, hogy a mérczén már a viz emelkedése nem is konstatálható; 24-én a rakamazi töltésen több helyen áttört a viz s a közlekedés megszakadt. A menekült nagyfalusiak Rakamazon a városi bódékban szállásoltattak el. A legutóbbi hirek szerint Eszlár viz alá került. Benken a töltés nagy vonalon megcsuszamlott. Ibrány helyzete is kétségbeejtő. A véd-gátak át vannak ázva és sok helyen karvastagságu sugarakban tör át a viz. Gáván a reczipiens kanális tört ki, s a község néhány házát viz alá boritotta. Az alispán Szikszay főügyészt küldé ki a helyszinére, s később Scheiber magán mérnököt bizta meg a védelem vezetésével. A helyzet képe egyáltalába nem biztató. Növeli a veszedelmet, hogy a lakosság, kimerülve a napok óta tartó szakadatlan munkában, több helyen megtagadja az engedelmességet. Csak is annak az erélynek és minden apró részletekig kiterjedő figyelmességnek köszönhető, melyet az alispáni hivatal, éjjel nappal ébren és talpon állva, intézkedéseiben keresztül visz; — hogy a katasztrófa egész nagyságában még be nem állott. — A Bodrog közén szintén számos falu határa jutott viz alá. Itt az árviz olyan nagy, minőre az emberek már rég nem emlékeznek. A szatmármegyei árvizekről következö szomoru hireket közli a „Pesti Hirlap“ A Szamosnak Szatmár felől lehömpölygő piszkos áradata már márczius 15-én kiszakgatta védötöltésünket mindenütt. A roppant viztömeg taszitó erejének nem volt képes ellentállani gyenge gátunk, melyen 50—200 méternyi réseket ütött s ellentállhatatlanul öntötte el azután a tulfekvő lapályt. Nem telt bele 24 óra és már 39 községet fenyegetett a végpusztulás. A katasztrófa annál sulyosabb volt, mert a veszély mindenütt egyszerre jelentkezett, ugy hogy senki sem törödött mással, mint a saját vagyonának, sőt sok helyen a saját életének megmentésével. A puszta életükön kivül nem menthettek meg ezek a boldogtalanok semmit. A közlekedés minden irányban teljesen fennakadt. Fehér-Gyarmat városa mint egy lagunák közt épült Velencze látszik a tenger közepén. Körüle mindenféle rombadöltfalvak Maga Fehér-Gyarmat nagyobbrészt uszik. Az alacsonyabb fekvésü utczák mélyen vannak a viz alatt s alig van a városban tiz telek, mely száraz. Szatmár felé tiz nap óta megszünt az utólsó közlekedés. A város el van szigetelve teljesen, ugyhogy a szomszédos községek állapotáról sem tudni semmit. Csak a vészharangok kongása jelzi időnként, hogy merről fenyeget a nagyobb baj, hol küzd halálveszélylyel egy falu lakossága. Mindössze két rozzant ladik van a városban. Gerendákból és deszkákból készült tutajok állanak készen a mentésre. Eddig a mélyebben fekvő vályogházak közül sok összeomlott s az ezekből menekültek ma koldusok. Nyomoruk szivszaggató. Tegnap óta az ár némileg apad. de a veszély még mindig fenyegető Az egész határból eddig alig hat holdra menő terület emelkedett ki. Géberjén községe teljesen elpusztult, itt alig maradt ház, a melyik még áll.

— **A „Debreczeni Takarékpénztár“** f. é. Márczius hó 11-én tartott évi rendes közgyülésén a mult évi nyereségből a helybeli evang. elemi iskola részére 20 frtnyi adományt szavazott meg, átszármaztatván egyuttal ez összeget rendeltetési helyére. A helybeli ág. hitv. ev. egyház elöljárósága ennélfogva kedves kötelességének tartja, fennevezett intézetnek ez uton is hálás köszönetét kifejezni. Isten áldása a jókedvü adakozón. Materny Lajos lelkész.

— **Olcsó utazás Budapestre.** A husvéti ünnepek alkalmából f. évi márczius hó 31-én azaz Szombaton Budapestre 50% mérsékelt menettérti jegyek adatnak ki, mely jegyek a debreczeni városi menetjegy irodában (Katz Jakabnál telekiutcza sarkán) kaphatók.

— **Szerelmi dráma Nagyváradon.** Nagyváradon csütörtökön reggel gyilkossági kisérlettel és öngyilkossággal ért végett egy vadházasság. Az eset részletei a következők: Pásztor Gábor nős ácsmester évek előtt lakótársul fogadta Csuka János ácslegényt, — a mit ez azzal hálált meg, hogy elszerette tőle a feleségét. Pásztor belenyugodott a dolgok ilyetén alakulásába és felköltözött Budapestre. Csuka aztán több évig háboritatlan vadházasságban élt az urat cserélt asszonynyal. Nem rég azonban lakókat fogadtak, az asszony anyját és Nádaskay Gábor vasuti távirdatisztet. Ukkal, vagy ok nélkül, a hivatalos vizsgálat dolga kideriteni, elég az hozzá, hogy Csuka csakhamar gyanakodni kezdett Nádaskayra, egy csöppet sem tartva lehetetlenek, hogy amint ő turta ki évek előtt a szobából és az asszony szivéből Pásztort, — most őt fogja Nádaskay kiturni. Neki azonban nem volt kedve Budapestre költözni. E helyett másra határozta magát. Szerdán éjféltájban több czigánynyal vetődött haza, a hol Nádaskayval és a házigazdával folytatta a borozást. Éjtélután a czigányokat elküldték és lefeküdtek aludni. Reggel az asszony már vasalt, mikor ők még aludtak. Csuka 6 óra tájban felkelt, odament az asszonyhoz, megcsókolta, aztán revolvert vett elő zsebéből s az ágyban fekvő Nádaskayra akart lőni. Az asszony azonban észrevette e szándékot s elébe állt. Csuka kétszer lőtt feléje, az első lövés az asszony jobb karját sebesitette meg, a második a tenyerén furódott keresztül. A harmadik lövést maga ellen irányozva, szivén lőtte magát. A lövések zajára a házbeliek a szobába siettek, de Csuka ekkor már halva volt.

— **Rácz Károly** zenekara ma este Vilmos Lajos sörcsarnokában fog játszani.

x **Régi szokás**, hogy a családoknál mindig tartanak valamely gyógyszert, a melynek biztos hatására az illető betegségekben, megesküdni is készek. Igy volt ez hajdan, de igy van ez még ma is. Egyik szer a másikat váltotta fel, a pásztorember kenőcsét és italát kipótolta a folyvást haladó tudomány s ma már a laikus is tudja, hogy mely szereket használjon, ha nincs étvágya, rendes széke s átalában, ha emésztési zavarok háborgatják. A Brandt Rich. gyógyszerész féle svájczi labdacsok manapság az a szer, mely biztos, kellemes, s teljesen ártalmatlan hatásánál fogva, minden e fajta készitményt, kiszoritott a forgalomból s ez idő szerint majd nem egyedül használtatik háziszerül. Kapható a gyógyszertárban, dobozonként 70 kr. Mindig megfigyelendő Bradt Rrich. névaláirása.

Árviz Hajdumegyében.

Hajdumegye határának egy része előre láthatólag arra a szomoru sorsra jut, mint Békés, Szatmár, Temesmegyéé. Elboritja a feltartózhatatlan vizár, elsepri a tanyákat, tönkre teszi a vetéseket s ezekkel együtt sok ezer gazda reményét. **T.-Dadánál** — egy ma ideérkezett sürgöny szerint — **önhatalmulag átvágták az alsó-szabolcsi ármentesitő társulat gátját s most a viz roppant tömegben hömpölyög a h.-nánási és böszörményi rétek felé.** E vész hirt legelőször Sándor Kálmán a debreczeni állampitészeti kivatal főnöke küldötte meg, ki tegnap Büd-Szent-Mihályra utazott — Gróf Dégenfeld József főispánhoz intézett táviratában. E távirat egész terjedelmében igy szól:

Büd-Szent-Mihály, márcz. 27. Dadán a töltés önhatalmulag átvágatott. A viz Büdnek jött. Ezt elöntéssel fenyegetve. Ide érkeztemkor a büdiek a töltést átvágták volt. Ennek folytán a viz **a nánási arternek tart.** A t.-löki viz visszatartatik.

Hasonló megdöbbentő hirt közöl Csohány László h. nánási polgálmesternek szintén főispán ur ő méltóságához érkezett távirata, mely szerint az árviz a szomszédos Büd-Szent-Mihály mellett tódul a nánási határnak. Ezért a polgármester embereket sem küldhet Polgárra védelmezés végett. — E hirek következtében gr. Dégenfeld József főipán táviratilag meghagyta a nánásiaknak, hogy ha városuk veszélyeztetve van, az önvédelemre szoritkozzanak.

A Csegéről tegnap este Debreczenbe visszatért Rásó Gyula alispán urtól értesulünk, hogy ezen töltés átvágás a kellő hatósági felügyelethiány folytán történhetett meg, melylyel a T.-Füredtől T.-Dobig terjedő védvonal bejárása alkalmával Dada környékén találkozott. A dadai gátmetszés folytán Dada T.-Dob, B. Sz.-Mihály és H.-Nánás között egyszerre **sok ezer hold szántóföld jutott viz alá.** A rnhanó ár feltartóztatása aligha fog egyhamar sikerülni.

Ma délelőtt gr. Dégenfeld József főispán és Rásó Gyula alispán kocsin Böszörménybe utaztak, melynek több mint 20 ezer holdre menő réti földjei most már szintén komolyan fenyegetve vannak. Visszautazásuk idejét vagy tovább menetelüket Nánásra a helyzet fogja megszabni.

Az a katonaság, mely szombaton Alt százados vezetése alatt Debreczenben T.-Dobra rendeltetett, a viz miatt nem tudta elérni a községet, ezért a t.-löki járás főszolgabirójának megkeresésére, mint egy B.-Szent-Mihályról tegnap érkezet távirat tudatja, Tisza-Lök segitségére indult. Innen Rottenári főhadnagy jelentette tegnap, hogy a posta és távirda közlekedést be kellett szüntetni. A legénység éjjel és nappal dolgozik. A várt fölváltás Miskolczról és Debreczenből nem érkezik. Tisza-Lök a legnagyobb veszélyben forog. Az általános áradás miatt a katonaságnak előre láthatólag még egy hétig T.-Lökön kell maradni.

Rásó Gyula alispán, mielőtt Böszörménybe indult, táviratilag értesitette **Nadudvar** és **P.-Ladány** elöljáróságát, hogy a T. Dadától délirányban vágtató vizár miatt községük védelmére **gátakat emeljenek.** Nádudvar és Ladány körül, bár teljesen elhanyagolt állapotban, még meg vannak azok a gátak, melyeket az 1876 diki árviz ellen készitettek.

Csege védelméről következő értesüléseink vannak: A védelmet péntek óta Rásó Gyula alispán és Ferenczy Elek főszolgabiró vezetik fáradhatatlan kitartással s sikeresen is. A rendfentartásában csendőrség és a Friedl százados alá rendelt gyalog század segédkezik a vezetőknek. Ez a katonaság a Tisza Füredtől Polgárig terjedő védvonalon osztatott be, miután a védelmi munkálat nem csupán Csege környékére, hanem az alsó szabolcsi ármentesitő társulat jó karban tartott gátjainak eme közel 9 mértföld hosszu vonalára kiterjed. Munka erőben nincsen hiány, miután vasárnaptól fogva az egyekieken és csegeiken kivül a védvonal erősitésén ezer fogat és négyezer ember dolgozik, odarendelt közmunkaerő H.-Nánásról, Böszörményből, B.-Ujvárosról, Nádudvarról és az egri káptalan margittai uradalmából. Mérnök az egész vonalon nincsen egyse; de azért az összes munkálat a legjobb rendben és módon folytattatik. A munkára képes csegeiek egy része és a nádudvari közmunkaerő szombaton és vasárnap bámulatos gyorsasággal Csege körül egy erős körgátat emeltek, mely Csegét biztositja az elöntéstől. Tegnap a nádudvariakat a körgát épitésétől már kilehetett rendelni a fővonalra, melynek erősitését könnyüvé teszi azon körülmény, hogy a gátakon innen sem viz, sem sár nincsen. A csegeiek az ár növekedése kezdetén egészen kétségbe voltak esve s valóságos panik vett erőt rajtok. De most már a hangulat nyugodtabb s nagy bizalmunk van a megerősitett főgátban s az ujonnan épitett nyulgátakban és a körtöltésben. Az idegen munkások is nyugodtak s serényen dolgoznak. Szerszámmal, eleséggel kellően el vannak látva. Ferenczy Elek gondoskodik az élelmezésről is. — Egyes házak sütődékké változtak át, melyekben folytonos kenyeret sütnek. Rásó Gyula alispán T. Türedtől Dobig bejárta a védvonalat; az mindenütt őrizve van, ne hogy valahol át vágják s mindenütt egyre erősitik.

Csegéről borzasztó látvány tárul az ember elé, ha a borsodi partokra néz, melyeket nem védelmez gát. A meddig csak szem elláthat, — sik tenger van előtte, melyből csak a falvak és a tanyák emelkednek ki. Látni lehet, miként omlanak össze az épületek; előbb derékban roskad meg a tető s azután a két vége is bedől a zavaros árba, melyen butorok, fadarabok, deszkák uszkálnak lefelé. A látványt még rémesebbé teszi a Kesziből és Ároktőről ide hallatszó vészharangok lázas kongása s az ár elől menekülő barmok bógése.

Csegéről ujabban következő táviratok érkeztek.

CSEGE. (Márcz. 26.) Az összes munkaerők a 26 és 27 számu őrházakhoz rendeltettek ki. A Tisza egyre árad s hullámzik. A veszély növekszik.

CSEGE. (Márcz. 27. feladatott reggel 9 órakor.) Az ár emelkedése tegnap óta csekély. Még nem tudják mennyivel emelik és erősitik a töltést. Ember erő van elég. A szél iránya jó.

A h. nánási polgármester legujabb távirata gr. Dégenfeld József főispánhoz:

H.-Nánás, márcz. 27 (Érk. déli 12 órakor). A Tisza árja Dadánál a partot áthágta tegnapelőtt. Onnan még most is tódul Büd alá. A mi határunk pedig oda igen közel van. **Szerintem a nánási határt a viznek már elkellett érnie.** Azonban a kiküldött lovas hajdu még nem érkezett vissza. A város védelmezéséről intézkedtem.

Szinház.

Vizvári Gyula a nemzeti szinház kitünő müvésze tegnap kezdte meg vendégszereplését. Először „A csizmadia mint kisértet“-ben játszta Fodrák Miskát azzal a természetes, s kaczagtató humorral, mely felett talán egyedül csak Vizvári rendelkezik.

Az országos hirü müvész mostani vendégszereplése alkalmából tisztán uj szerepekben akarta bemutatni alakitásait, de az igazgatóság kénytelen volt csupa régi darabokat elővenni, mert a virágvasárnapi szinész változásoka szerepkiosztásban roppant akadályokat idéztek elő. Mindazonáltal holnap uj szerepben látjuk öt. Hires kaczagtató alakitásában a Kókaiban fogunk gyönyörködhetni.

E fellépese iránt rendkivüli az érdeklődés.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Megérkeztek
a legujabb tavaszi
női ruhakelmék
Kunz József és Társa
czéghez.

Aranka mag mentes
hivatalosan megvizsgált, valódi provencei, továbbá **kunsági lucerna**, veres virágu **lóhere**, valódi oberndorfi sárga kerek, tojás alaku nagy sárga buczok takarmány répa, angol perje, finom apró pázsit fümag, egyébb gazdasági zöldség és virág-magok a legjobb minőségben, jutányos árak mellett kaphatók
GASZNER KÁROLY
füszer és mag üzletében
Debreczenben Czegléd-utcza.

Haszonbérlet.

H.-Vámos-Péres község tulajdonát tevő nagy-fülöpi pusztán 200 db. nagy vagy ennek megfelelő kissebb jószágra folyó év április 2-ik napjának délután 3 órájakor tartandó nyilvános árverésen legelő fog a kőzségi elöljáróság által folyó évre haszonbérbe adatni mire a bérelni szándékozók tisztelettel meghivatnak.

Megjegyeztetik, hogy egy nagy jószág helyett 2 db. rugott borju vagy 5 db. juh számittatik. Sertésre a legelő nem adatik ki. A feltételek az árveréskor, addig is a jegyzői irodában megtekinthetők.

Az elöljáróság.

Mely czigarettapapir a legjobb?

Ezen minden czigarettázóra nézve nagyon fontos kérdés már a kétségtelenebb módon bebizonyult.

Nem üres reklám, hanem elsőrendü tudományos személyiségek által összehasonlitott vegyelmezések alapján a forgalomban előforduló jobb minőségü czigarettapapirok között a

„Les derniéres Cartouches“

Braunstein Fréres gyárából.

Páris, 65. Boulevard Exelmans,

mint jóval könnyebb és legjobb czigarettapapir elismertetett. Mivel ez már többi közt Dr. Pohl tanár által a bécsi vegytani egyetemen, **Dr. Liebermann** tanár a budai pesti állami vegykisérleti állomás főnöke által megállapitott 1887. jul. hóban **Dr. Soyka** Hygiéniai-tanár által a prágainém. egyetemen egészségügyi szempontból ujabb összehasonlító **vegyelmezést** a lehető legfényesebb eredmény koronázat amennyiben a **„Les dernières Cartouches“** czigarettapapir 28—74%-al könnyebb és hogy a dohányfüsthez 28—77%-al kevesebb idegen alkatrészt tartalmaz, mint a többi vegyelmezett papir. VALÓDI csak azon papir, melynek ettiquettje mellékelt rajzhoz hasonló és **Braunstein Fréres** czéget viseli.

A gyár **czigarettapapirjainak** és **czigarettahüvelyeinek** nagybani elárusitása végett

Braunstein Fréres saját czég alatt **Bécsben, I. k. Schottenring 25.** sz. a. raktárt nyitott, továbbá kapható minden nagyobb ilynemü czikket árusitó kereskedőknél.

Meghivás.

Az alföldi takarékpénztár Debreczenben

t. cz. részvényesei

1888. April hó 8-án, délelőtt 10 órakor

saját iroda helyiségében

megtartandó

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉRE

tisztelettel meghivatnak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Egy felügyelő bizottsági tagnak megválasztása.
2. Az alapszabályok némely pontjainak módositása.

Az igazgatóság.

„Kis adagban hatásos, nem kellemetlen izü.“ **Dr. Korányi tanár.**

Keretik a forrás használásakor az egyedül helyes elnevezést

„Kórodámon a legkedveltebb hashajtó viz.“ **Dr. Kézmárky tr.**

FERENCZ JÓZSEF keserüviz

„Hatásosabb mint a többi budai vizek.“ **Dr. Gebhardt tr.**

használni. Kapható mindenütt.

A szétküldési Igazgatóság Budapesten.

Kitüntetve 6 arany és érdeméremmel. Szétküldés 1887. évben **1 millió palack.**

Kefélés nélkül tükörfényü csizma.

GARTNER REICH

Védjegy.

folyadék, franczia, vizmentes

pillanat-fénymáza.

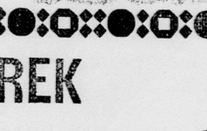

mely fényét, még nedves időben is megtartja. „**Egyedüli**“ hivatalosan megvizsgált és a bőrnek ártalmasnak nem talált szer. Egy üveg ára 50 kr. Szétküldés: 2 üveg 1.30 kr. 6 üveg 3 frt. 12 üveg 4.80 kr. portómentesen. *A védjegyre ügyelendő.*

A cs. k. csapatoknál be van vezetve.

Gyár:

Rich. Gaertner, Wien, Giselastr. 4 Part.

Kapható minden nagyobb fűszerkereskedés-, czipő- és bőrkereskedésben. Raktár **Kohn Adolfnál.**

SCHLICK-féle VASÖNTÖDE

és

GÉPGYÁR-

részvény-társaság Budapesten.

Központi iroda: VI. Váczi körut 57. — **Gazdasági géposztály:** Külső váczi-ut 1696—1699.

SLICK-féle szabadalmazott

„TRIUMPH“

sorvetőgépek.

Legnagyobb kitüntetés a vetőgépeikre:

arany diszokmány a hatvani nemzetközi ekeversenyen.

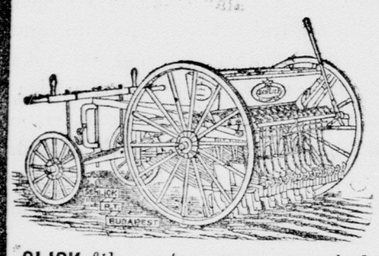

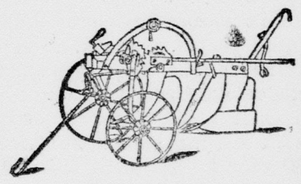

Gőzcséplők, járgánycséplők, gabonarosták, őrlőmalmok, takarmánykészitő és egyéb gazdasági gépek.

SLICK féle szab. egyes., rayol, kettős- és hármasekék,

2 első dij, aranyérem és még 3 egyéb kitüntetés.

SHLICK- és *VIDATS-*féle ered. egyes-ekék kapáló, töltögető- és porhányitó-ekék stb.

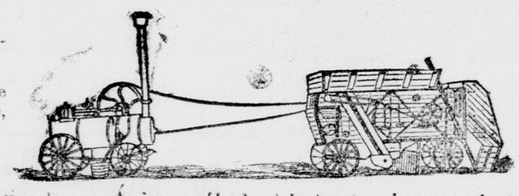

Előnyös fizetési feltételek.

Legolcsóbb arak. — Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

Budapest 1885. Nagydiszoklevél. | N.-Palánkán 1887. Aranyérem. | London 1887. Diszoklevél.

Bécs 1873. Erdem-érem. | Páris 1867. Bronz érem.

Csik József

cs. és kir. kiz. szab. *Portland-czement* és *első szerémi vízhatlan mész-gyár.*

BECSINBAN.

Központi iroda és raktár:

Budapesten, V. k., Rudolf-rakpart 8. szám,

ajánlja a t. épitész és épitőmester urak, épitkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi előljáróságok, valamint a n. é. épitő közönség becses figyelmébe saját gyártmányu

Portland-cement és vizhatlan meszet,

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállittatnak.

Árjegyzék s magyarázat kivánatra készséggel megküldetik.

Kecskemét 1872. Ezüst érem. | Ujvidék 1875. Arany érem. | Szeged 1878. Erdem-érem.

Trieszt 1882. Arany érem.

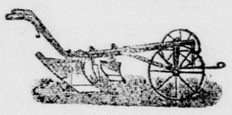

Universal-ekéket

egészen vas és aczélból

szállit legjobban és legolcsóbban

Umrath és Társa

gazdasági gépgyára

Prag-Bubna.

Árjegyzékek kivánatra ingyen.

Fiók: Budapesten saját czég alatt.

Legjobb asztali- és üditő-ital.

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Az évi elszállitás 2.000,000 palaczk.

Hazánk legkedveltebb

savanyuvize

A MOHAI **ÁGNES** FORRÁS,

mely nemcsak a polgári körökben kedvelt, de utat tört magának a felsőbb és legfelsőbb körökben is.

Ő fensége József főherc. és ő felsége Milán szerb király

— asztalán rendes italul szolgál. —

Konstantinápolyban, Alexandriában, legközelebb **Fiuméban** is ép ugy mint **hazánkban** általánosan a **kolera** megbetegedés ellen **praeservativ** gyógyszernek bizonyult.— Mindazon tisztelt fogyasztóinak, kik ezen ásványvizet akár borral, gyógyczélokra, vagy tisztán mint asztalivizet előszeretettel használják, kérjük azt röviditve

ÁGNES-

forrás néven kiszolgáltatni. — A nagyérdemü közönségnek ásványvizünket szives jóindulatába ajánlva, maradtunk teljes tisztelettel

az ÁGNES-forrás kutkezelősége Mohán.

Friss töltésben az ország minden gyógyszertárában, füszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos főraktár

ÉDESKUTY L.

m. kir. és szerb kir. udvari ásványviz-szállitónál

BUDAPESTEN, Erzsébet-tér 7. sz.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Raktár Debreczenben Csanak József, Geréby Fülöp, Rickl József Zelmos, Szabó Zsigmond és Varga Lajos uraknál.

CHABADA TESTVÉREK

Gyár: VII. Dohány-utcza 32. **Budapesten** Raktár, IV. Szervitatér 8. szám.

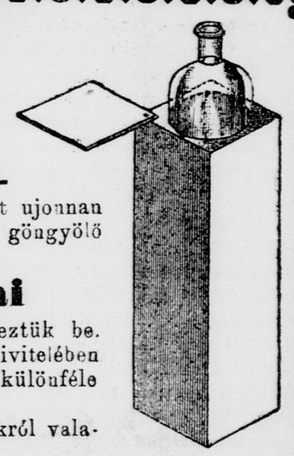

Telefon-összeköttetés.

Van szerencsénk tisztelt vevőinkkel tudatni, miszerint ujonnan berendezett müszaki osztályunkban mindennemü posta, göngyölő rahaszokon és bőrönd állványokon kivül

Mintapalaczkok fatokjai

gyártását a legtökéletesebb gépszerkezetekkel gőzerőre rendeztük be.

Ennélfogva minden más külföldi gyártmányt tiszta kivitelében felülmuljuk és legmelegebben ajánlhatjuk bor, cognac és különféle olaj minták szállitására.

Kivánatra szolgálunk árjegyzékkel ugy összes ládáinkról valamint mintapalaczk-fatokokról is.

Megrendelések közvetlenül gyárunkba VII. Dohány-utcza 32. intézendők.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fènymáz

(Glasur) Bécsből

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára frt. 1·35 krt. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, egy köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

Szent-Királyi és Kalendánál.

DEBRECZENBEN, a városház épületében.

Debreczen, 1888. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában Széchényi-utcza SIMON-ház.